

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

Reedel, 22. juunil 1973

Nr 47 (3835)

15. aastakäik

Kes olid KGB Rootsile antud NIMEKIRJAS

Nagu Rootsia ajakirjandus teatas, esitas vene KGB rootsi ametvõimudele Brezhnevi Saksamaa-sõidu puhul nimekirja 140 nimega, nõudnise, et neid isikuid diktaatori reisi ajal ei lastaks Lääne-Saksamaale sõita.

Rootsi teatavasti mingeid samme ette ei võtnud, kuna demokraatlikul maal oma kodanike reisimist ei saa takistada, kui nad ei ole millegagi seadusi rikkunud. Küll olevat aga politsei võimud mõnele nimekirjas seisnutele märkinud, et reisi Lääne-Saksamaale võib neil ebameeldivusi tekkida Brezhnevi sealoleku ajal saksa politsei võimudega, kes ilmselt on saanud samasugused nimekirjad.

New Yorgi Vaba Eesti Sõna kuulumist mõõda on Rootsia politseile saadetud nimekirjas olnud

11 eestlaste nimed järgmised: Leo Karupää, Ahti Pae, Andres Küng, Agu Kriisa, Toomas Jürisoo, Jaak Kiviloog, Ilmar Toigre, Ago Talvar, Ants Paas, Aleksander Milits ja Juhan Marand.

Ükski nendest ei ole kunagi seotud olnud mingite vägivallaaktsioonidega Rootsias ja enamus nimeidest puudutab isikuid, kes avalikult on nõudnud okupatsiooni lõpetamist Balti riikides või lihtsalt olnud seltskondlikult aktiivsed.

Liiklus- õnnetus Kana- das

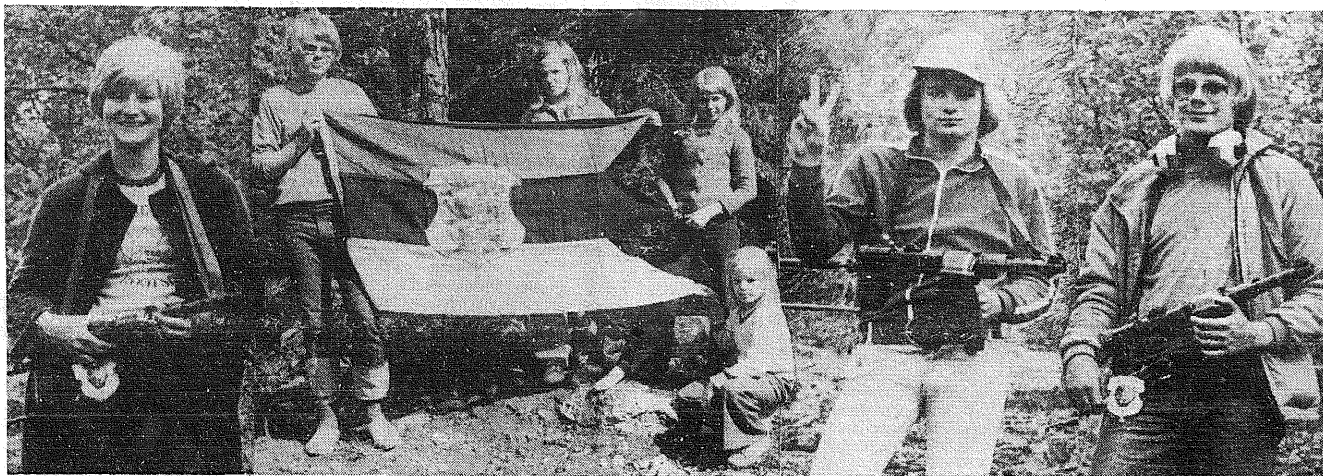
TORONTO (EPL) – Torontos sai ööl vastu 1. juunit liiklusõnnetusel surma Jüri Tamm, 28 a. vana.

Teadmata põhjusil põrkus ta auto kokku vastutuleva autoga, mille iuht samuti sai surma.

Jüri Tamme jäid leinama abikaasa, ema ja isa.

Viveka Vallas Stockholmist sõitis USA-sse, kus ta peatub juuli keskpaigani, käies ka Kanadas.

Allveelaeva lipp laskelaagris

Noori laskelaagris. Vasakul Kalli Klement, kes tuli esimeseks pik-laskmises, paremal äärmised Peeter Paljak, kes tuli teiseks ja Jaak Kallak, kes oli kolmas. Keskel hoiavad allveelaeva

lippu Jaak Kallak, Eva Raud, Susanne Granquist ja Katrin Raud. (EPL-foto Ants Paas)

Laskesport on lühikese ajaga muutunud noorte hulgas populaarseks, tänu noortetgevusele, mille käima pani Eesti Noortetöö koos Södertälje Eesti Laskurklubi. Äsjane laskurklaager noortele pakkus mitmekülgset tegevust nii lasketreeninguga, laskevõistlustega kui ka amatöörraadioklubi kursusega. Ning põrsa praadimistega ora otsas lõkketulel.

Laagri pidulikumas ja ajaloolisemas sündmuseks oli kindlasti see, kui mele noored täpsuskütid – tüdrukud ja poisid, heiskasid laagri lipuvardasse Eesti Vabariigi allveelaeva vimpli, mis 35 aastat tagasi anti Tallinna külasthanud Rootsia Kuningriigi laevastikule kingitusena. Pääle aastakümneid kestnud unustust ja vaikust leidis see vimpel nüüd meie Kuninglike Sõprade kaudu ja abil tee nende väärrikate ja tublide eesti noorte juurde Metsalaskerajale kus ta uuesti heisati kõrgesse Põhjamaa taeva poole sirgvasse masti – lehvima, kuulutama ning koguma eesti noori ja vanu. – (Vaata lähemalt laagri kirjeldust tänases lehes).

KGB-mehed tutvusid USA-ga

WASHINGTON (VES) – Seoses Brezhnevi USA-külastuse ettevalmistustega viibisid viis päeva USA-s 30 N. Liidu KGB-esindajat, et orienteeru-

da, kuidas parimini diktaatorit kaitsta. Delegatsiooni juhtks oli N. Liidu välisministri ümri peasekretär Tshernjakov.

BALTI RAHVASTE TUGEV ESINDUS HELSINGISSE

NEW YORK (VES) – Eesti ja teiste balti rahvuste sammud Helsingis algavaks Euroopa julgeoleku ja koostöö konverentsiks on üldjoontes selgunud ja kolm balti rahvusgruppi vabas maailmas saadavad Helsingi tugevama esinduse kui see varem kunagi on saanud toime. Aktsiooni üldjuhtimine on Ülemaailmse Balti Nõukogu käes, mis Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu, Vabade Lätlaste Maailmaföderatsiooni ja Leedu Vabastamise Ülemkomitee poolt loodi möödunud aasta novembrikuus. Balti delegatsiooni kuuluvad organisatsioonide juhtivad tegelased Põhja-Ameerika mandrilt ja Euroopa maadest.

Kolme rahvuse esindajate nõupidamistel, mis New Yorgis toimusid Ülemaailmse Balti Nõukogu esimehe dr. Joseph Valinase juhtimisel ja millest eestlaste poolt osa võtsid Ü. E. Kesknõukogu esimees Alfred J. Anderson ja aseesimees Paul Saar, Eesti Rahvuskomitee esimees Ilmar Pleri ja peasekretär Eduard Vallaste, töötati välja plaan, mille järgi iga rahvuse

esindajad peavad Helsingis kontakti nende maade ametlike delegaatide ja ajakirjanduse esindajatega, kus neil on parimad suhted.

Ülemaailmsesse Eesti Kesknõukokku liitunud maade keskkorganisaatsioonidest läheb Helsingisse 2 esindajat. Eesti Rahvuskomitee saadab oma esimehe Ilmar Pleri, kes ühtlasi on ka Kesknõukogu täis-

kogu ja Ülemaailmse Balti Nõukogu juhatuse liige. Kanada eestlaste Rahvusliku Välisvõitluse Nõukogu Ülesandl lendab Helsingisse välisloomingna esimees Jüri Kahar Austraalia Eesti Seltside Liidut, kust kaugemaa tõttu ei saa tulla osavõtjate, oodatakse rahalist toetust aktsiooni kuludeks.

Ei ole veel selgunud, kas saab Järg lk 2

EPL Reedel, 22. juunil 1973

ABIRAHAD

Rootsit on viimasel ajal sageli iseloomustatud kui "abiraha-ühiskonda", mis peab alla kriipsutama, et üha enam ühiskonna liikmeist ühel või teisel viisil on subventsioneeritud riigi poolt, s.t. saavad abiraha. Sotsiaalne idee kõige selle taga on loomulikult kiiduväärne: heaoluühiskonnas ei tohi keegi häta jääda ainult majanduslike olukordade sunnil, vanuse pärast või lasterikkuse pärast, rääkimata töötaoleku tagajärgedest.

Sotsiaali on kaotanud oma "härenemisväärsus", mis iseloomustas n.n. vaestebili vanemal ajal, ja see on kujunenud sõna sõnades mõttes üheks loomulikuks elamisvormiks, kus vastavalt sündsuse mõttes on vanad terminid hoopis ümber vahetatud ajakohaste vastu. Näit. võib inimese saada "sotsiaalpalka", kui ta tööd ei tee, ja see ei tähenda põrmugi tema sotsiaalselt allakäiku või ühiskondliku staatuse langust, sest põhimõtteks on senise taseme ja võimaluste säilitamine niivõrd, kui see on võimalik.

Selle tõttu läbibki mõnikord ajalehti juhtumeid, kus näit. mõni välimaa arst on kokku saanud toetust kuni 10.000 krooni kuus, et pidada kutsekohast standardit. Svenska Dagbladet jutustas alles mõne päeva eest, et töötas mees naine, kahe alaealise ja ühe teismelise lapsega võib saada "sotsiaalpalka", mis vastab 4500-kroonisele normaalsele kuusissetulekule, millest paraku paljud tõoturl rühmavad "mittesotsiaalses" inimesed ei saa. Peale selle võib saada eritoetust, näit. kasuka ostmiseks, kui ümbruskonna naistel kõigil on kasukad või koguni TV, ja auto omandamiseks, muidugi erilise olukorra uurimise eesmärgel. Ja siis selgub, et lastega perekonnad kuni 40.000-kroonise sissetulekuni võivad saada korterabiraha, mida isegi mõned on kasutanud, keda muidu nimetatakse "miljonärideks", tekitades sotsiaaldemokraatide ajakirjanike kriitikat, kuigi seadused just sealt kandist on tulnud.

Samal ajal ägab kodanik maksukooma all, mis on kõrgeimaid maailmas. Selle koor-

muse kergemiseks palju reaalseid võimalusi ei ole, sest riigi eelarves kasvavad kõik kulupostid ja isegi riigikaitse summade sihikindel vähendamine ei ole suutnud seisma panna neid kuluposte, kus tegemist on igasuguste abirahadega, olgu siis puhtakujulise sotsiaalse tegevuse või tööturuvalituse ümberkoolitustega, töötaoleku vähendamiseks korraldatavate hädaabi-töödega jne.

Et kõike seda katta, ongi vajalik käigus hoida teatavat inflatsioonit ja maksusüsteemi, kus marginaalmaksud teatavalt sissetuleku-piiri ületamisel nii järsult kasvavad, et see võtab paljudel isu ära nii ületundeks kui ka lisatöödeks. Olukord, mida on ka valitsus võim isemärغانud, kõnelede vajadusest uueks "maksupakkimiseks", s.t. järjekordseks makseomaduste muutmiseks. Siin tuleb aga meelde, et eelmisel muutmisel, mis pidi tooma riigimaksude alal tunduvalt kergendusi, need kergendused tegelikus eelus kuidagi viisi kadusid, sest maksuskaalad ei olnud arvestanud suure osa töövõtjate sissetulekust maksumaksudega otseselt marginaalmaksu põldlakruvidesse. Tulemuseks on huvipuudus lisatööpanuse vastu, mis rahvamajanduslikult ei saa kuidagi viisi olla positiivne nähtus ja paljudel juhtudel koguni kalduvus tõeest eemale hoida ning süsteemi seada abirahade võtmiseks.

Abirahade ulatus on Rootsis kiirelt kasvunud ja asjatundjad hindavad praegu, et vähemalt kolm miljonit elanikku saavad ühel või teisel viisil riigilt abi, s.o. üks kolmandik kogu rahvast. See näitab kogu probleemi tohutut ulatust. 1965. aastaga võrreldes saab praegu otsest sotsiaali kaks korda rohkem inimesi kui aastal 1965 ja kasv on olnud eriti kiire paari viimase aastal: 1968 - 30.000, 1969 - 56.000, 1970 - 70.000. Mõeldud aasta kohta ei ole arvuad valmis, kuid tõenäoliselt nihkub kurv veelgi ülespoole. Otsest sotsiaali maksti a. 1972 umbkaudset poole miljardi krooni ulatuses. Selle juures sotsiaali õieti printsiibis läheb nendele, kellele vajadusi ei ole saanud rahuldada muus seadusandluses ettenähtud abistamissummadega.

Abirahadid on palju ja näit. korterabiraha, mis a. 1969 hõlmas 813 miljonit, on a. 1972 kasvanud 1 miljardini, kus abisaajate arv ulatus 2 miljonile - otsene ehituskulude kliire kasvu (ja sellega ühine) tulemus. Samuti on pensionäride korterilisaradad kasvanud üle miljardilise summale. Ja siis on tohtu hulk igasuguseid abistamisvormi, mis lavalad kasutamist vajaduse eriliselt kontrollimisel: tööpuuduse puhul, hariduse omandamise mitmesugused abirahad jne. Arvestuste järgi on selliseid abistamisvormi umbes 150.

Kui varem paljud keeldusid sotsiaali kasutamast, siis on need eelarvamused kiirelt taganenud ja ka see asjaolu tõstab abiküsimise arvu. See on olnud ka põhjendatud suure töötaoleku tõttu ning paljudele on osutunud uued türid otse võimaluks.

VÄLISKOMMENTAAR

OLEMATU RELVARAHU

Kell viis 15. juuni hommikul pidi kogu Lõuna-Vietnami algama "tõeline relvarahu". Nõnda üteldi kommünikees, millele olid alla kirjutanud USA erivolinik dr. Henry Kissinger ja Põhja-Vietnami esindaja Le Duc Tho. Mõlemad olid mitme nädala kestel pidanud läbirääkimisi Pariisis, et koostada uusi eskirju Indohina kohta kaiva rahulepingu eluviisideks. Sellele lepingule olid pooled teatavasti alla kirjutanud tänava jaanuari lõpul Pariisis. Tulemuseks oli aga olematu relvarahu, kuna sporaadilised võitlused jätkusid mitte ainult Lõuna-Vietnami, vaid ka Laoses ja Kambodžas.

Olematu relvarahu oli seda imelikum, et Ühendriigid olid pooldanud lepingust kinni pidades tõmmanud. Lõuna-Vietnami tagasi kõik omad väed, kuna sõjavangide väljavahetamine oli lepingu kohaselt toime tulnud. Aga Põhja-Vietnami vastutulek piirduski ainult sõjavangide väljavahetamisega. Hanoi ei teinud tegelikult mitte midagi oma vägede tagasitõmbamiseks ei Lõuna-Vietnami ega Kambodžas ja Laoses. Vastupidi, peatselt selgus, et Põhja-Vietnam jatkas sõjajätku ja varustuse saatmist neisse maadesse. Sellega rikkus ta jämedalt jaanuari lõpul sõmitud lepingu 20. punkti, mis selgesõnaliselt nõudis kõigi võraste vägede tagasitõmbamist mitte ainult Lõuna-Lõuna-Vietnami, vaid ka Kambodžas ja Laoses.

Nõnda kujunes olukord, kus president Nixon oli sunnitud Põhja-Vietnami ähvardama lepingu rikkumise pärast tõsisete repressaalidega õhupommitustega

Riik on ilmselt sattunud isooma sammude tõttu karuselli, kus abivajaduse kasv nõuab sissetulekute suurenemist, teiste sõnadega uusi maksusid, mis omakorda teevad üle üha kallimaks ja produtseerivad üha rohkem uusi õiguslikke abirahavajajaid. Ja need tuleb üha kõrgematel nominaalsissetuleku-kategooriatel ja sotsiaali on ühes viis teises vormis nüüd taveline perekondadele, kelle sissetulek alles kümne aasta eest oleks sisetulekult kõrgeimate sissetulekute maksumiskalendris, mis siis algas 30.000 kroonisele aastasisetulekult. Tyresös Stockholmis lähedat näit. Iga viies sotsiaali saab perekond omab sissetulekut üle 30.000 krooni aastas.

Käimasolevat karuselli on raske peatada, eriti mil paljudel juhtudel abirahad on ülimalt motiveeritud. Ei saa aga unustada, et on tekkinud tendents abirahavõtmise süsteemi-seadmiseks nende pool, kes ei tunne südamestunnet peina teiste maksumaksjate kulu elamiseks, ja eriti siis, kus abirahad elamine osutub mõnelgi juhul tulusamaks kui töö rühmamine. Arengu normaalseisemiseks on vaja eeskätt olukorda, kus ei ole töökaite ülejääki ja kus sissetulekud asetatakse normaalsesse proportsiooni elamisuludega, s.t. uut poliitikat. Vastasel korral õnestub riigimajandus suhtesessivsel ja ähvardab peatada n.n. heaolu, mis on olnud selle ühiskonna nimirärgiks.

KLA

Ettevalmistustest selleks kõnelesid uuesti alustatud ameerika luurelennud Põhja-Vietnami kohal, mida võis selektada kõik pommitusmärgide ostmist pärast pikemat vaheaega. Et sel oli teatud mõju Hanoi valitsusele, selgust tema nõusolekut alustada uusi läbirääkimisi oma ajal sõmitud relvarahu sätete täpsemaks täitmiseks. Nüüd on see uus sobimus toime tulnud, kuid on vaevalt põhjust uskuda, et "Tõelisel relvarahust" asja saaks. Formulatsioonid ja kohustused on vaevalt rohkem siduvad kui nad seda olid jaanuari lõpul.

Mida Henry Kissinger ja Le Duc Tho läbirääkimistel saavutati, ei kõnele sugugi kindlama rahu kasuks. Pigem on Põhja-Vietnamil korda läinud oma positsiooni isegi tugevdada. Ühendriigid on nüüd lubanud petada kõik luurelennud Põhja-Vietnami kohal. Teiseks töötavad ameerikalased viie päeva jooksul alustada oma milinide kõrvaldamist põhja-vietnami veterist nõnda, et kogu see operatsioon ei kesta üle kolmekümne päeva. Ja kolmandaks, nelja päeva jooksul võtab USA uuesti üles läbirääkimised Põhja-Vietnamiga, et korraldada ameerika majanduslikku abi tema sõjajärgseks ülesehitamiseks. Need on kõik alad, mida USA vahepeal kasutas repressaalidena Põhja-Vietnami vastu just rahulepingu rikkumise pärast.

Sisuiltselt on siin tegemist USA järeleandmistega, mille-

dele Hanoi ei paku mingit vastust. Henry Kissinger ja Le Duc Tho vihjavad oma sobimuses ainult lühidalt 28. jaanuari lepingu 20. punktile, milles nõutakse välismaiste vägede tagasitõmbamist ka Kambodžas ja Laoses. Midagi uut sellele aga ei lisata, mispärast jääb mulje, et olukord muutub vaevalt paremaks kui ta seda on praegu. Teiste sõnadega, kui USA võibolla katsuski ävädada survet Põhja-Vietnami vägede äravõtmiseks välismaalt, siis selle kohta pole värskes sobimuses vähimatki märki. Võib muidugi spekuloida, et Hanoi esindaja on Kissingerile läbirääkimiste telgitaguses andnud mõnesuguseid lubadusi, aga seda on raske uskuda.

Kõigi tumdarkide järgi ei muutu olukord Indohinas nime-tamislvaarselt ka pärast värsket sobimust Pariisis. Olematu relvarahu töötad jääda püsima suurtes joontes endiselt. Olukord on seega halvem, et Ühendriikides enestes on ajakooksul üha enam hakanud levima arvamine, et võibolla ei mänge Põhja-Vietnam sugugi nii suurt osa "vabastussõdades" Lõuna-Vietnami, Kambodžas ja Laoses, nagu seni on kinnitatud. Täolisest arvamisest on isegi nakatunud USA kongressi mõlemad kodjad, eriti senat. Unustatakse koguni, et kõige taga seisavad Nõukogude Liit ja Puna-Hiina ühise eesmärgiga arendada kommunistlikku agressiooni igas võimalikus kohas.

Esindus Helsingi

Algus lk 1

kedagi seata ka Inglismaa eestlaste keskkorraldatsiooni, mille esimees kapten Väino Pärtel on juhtinud sealset energilist välisvõitlusliku tegevust ka Briti parlamendiliikmetele juures.

Rootsist lähevad Helsingisse Rootsi Eestlaste Esinduse ja väljaspooli Kesknõukogu ERN esindajad. Eestlasi tuleb veel teistest Euroopa maadest.

Vabade Lätlaste Maailmaföderatsiooni on Helsingi konverentsi puhul toimuva tegevuse aktiivseks kasutada enam kui 20.000 dollarit. Nende delegatsiooni juhiks on föderatsiooni president Uldis Grava New Yorgist. Teine ettenähtud New Yorgi lätlane, ainuke elusolev iseseisva Läti valitsuse liige Alfrēds Berzins ei saa sõita raske haiguse tõttu.

Londonist sõidab Helsingisse, jätades sinna kogu konverentsi kestvuseks, end. diplomaat Pauls Reinharde, kes on lätlaste Euroopa keskkorraldatsiooni, Läti Babaduse Euroopa Keskkorraldatsiooni sekretariaati Helsingis hakkab juhtima Läti Kesknõukogu president Stockholmis, Imats Freimanis. Delegatsiooni kuulub veel Läti sotsiaaldemokraatide partei esimees Bruno Kalnins, kellel on isiklikud suhted liidukantsler Brandti, peaministri Palme ja teiste Euroopa sotsiaalistlike valitsuste juhtidega.

Kirilikul liinil võib aktiivset osa läti luteri kirik esküllis peapiiskop Arnolds Lusi Kanada, kes sõidab Vatikani paavst Paulus VI juurde taotlema toetust Läti vabadusvõitlusele.

Leedulaste delegatsiooni isikuline koosseis ei olnud veel sel-

gunud, kuid teada on, et nii leedu delegatsiooni kui kolme balti rahvuse esindajate aktiivse koordineerib Helsingis Ülemaailmse balti Nõukogu esimees dr. Joseph Vallunas. Kava kohaselt üritatakse Helsingis valjallud ruumid, mis võimaldaksid balti esindajatel kokkulekuid informatsiooni vahetamiseks ja kohapealsete sammude koordineerimiseks. Dr. J. allunas, kes on New Yorgis ühe suure ettevõtte direktor, on palju reisinud Euroopa riikides ja omab seal ulatuslikke sidemeid. Ta käis Türgimaal kostmas seal lennukõrviimesse sündistuses kohtu all olevate Brazinskaste eest, selgitas Madridis balti rahvaste raadiosadades küsimust. USA-s juhib dr. J. Vallunas ühte vanimat ja tähtsamat leedulaste kesket organisatsiooni, Leedu vabastamise Ülemkomiteed.

Euroopa julgeoleku ja koostöö konverentsi avavaa välisministrite osavõtt viib Helsingisse suure hulga riikide delegatsioonide liikmeid ja ajakirjanikke, raadio ning televisiooni esindajaid. Balti rahvaste esindajatel on seal võimalust võtta isiklikke kontakte, korraldada pressikonverentse, selgitada sõnas ja kirjas Balti riikide küsimust. Tugeva ja aktiivsel esimees balti üldelegatsiooni ilumine maailma tähelepanu tulipunktil olevas Helsingis juu konverentsil alguses on iseenest juba tõend vabas maailmas asuvate baltimaalaste üksmeelsest ja ka jõust. Endast-mõistetavalt ei pääse konverentsi tegelikult osa võtma ei balti rahvusgruppide esindajad ega ka ühegi eskivilitsuse välisministrid.

EESTI PÄVALEHT

Eestniska Dagbladet
Peatoimetaja Juhani Kokka
Vastutav väljaandja
(ansv. utg.)
Arvi Moor
Toimetuse ja talituse:
EESTI MAJAS Stockholmis:
Wallington 32, 1 tr.
Postiaadress: Box 667
101 29 Stockholm 1
Telefon 21 84 46

Toimetaja Eskilstunas Jüri Aus
Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,
331 02 Eskilstuna, tel. 016/14 77 22
Tellimispõstgno nr. 15 67 70-0
Kuulutusarvete postgno 60 59 00-0
Eesti Päevaleht Förlags AB,
Stockholm

Tellimishinnad:
Aasta kr. 158:-
Termin (4 kuud) kr. 57:-
Kuu kr. 16:-

Väljaandja EESTI PÄVALEHT
FÖRLAGS AB

Trükikjaja: Eskilstuna-Kurirens
Tryckeri AB Eskilstuna 1973

Üldine kiriklik kokkutulek

Ligi sajaastase traditsiooni raames leidis mai lõpul aset üldine kiriklik kokkutulek, mis astub kokku iga 3 aasta järele ja kestab 4 päeva. Külalisdelegatsioonide hulgas võtsid sellest osa piiskop Stefan Timtchenko ja preester Jüri Poska.

Paar päeva hiljem peapiiskop Olof Sundby presideerimisel toimunud Rootsi ekumeenilise keskasutuse aastakoosolekul Riigipäeva hoones Stockholmis esindas eesti ap-õigeusu kiriku sinodit preester Poska, kes ka oli kutsutud osa võtma koosolekule järgnenud pidulikust lõunast restoran La Ronde 'is, mis anti Brastilla peapiiskopi Don Heider Camara auks.

Jaan Vaher on Folkpartietti Bromma osakonna kassapidaja, selgub (fp) valimismaterjalist.

Kenneth ja Christina Parsmannile Stockholmis sündis tütar Cecilia.

Piiskop Stefan ja isa Jüri.

Toronto-kiri:

Tähtpäevi ja üritusi ORTO likvideeritakse

Möödunud aasta juunis kõneldi Torontos peamiselt oodatud ja ettevalmistusel olnud Ülemaailmsest Eesti Päevadest. Tänu pole midagi taolist ja kõikehaaravat kõneaineks. Nüüd kõneldakse sündmuste tegijast – inimestest. Ja viimasteks on just need, kes olgu suurpidustuste lähedal seisid või neid otseselt korraldasid. Markantseima kujuna nendest olgu nimetatud ÜEP Peakomitee esimees Robert Kreem, kes juuniku esimesel päeval sai 50-aastaseks.

Seda tähtpäeva tähistas Kreem oma paljude sõprade ja organisatsioonide esindajatega sumedalt suvedhtul, sest tänavused ilmad on meil olnud vilud ja viined. Ligemale sadakond torontolast surusid 50-seks saanud Kreemil kätt ja paljud sõnavõtjad tegid kuulajatele faktidega selgeks, et Robert Kreem on oma tegevusega paguluses kujunenud ajalooliseks rahvustegelaseks, tegeleaks, kellelt oodatakse veel palju. Ja et Kreem tööpeol "noore vanahärrana" saaks põhjalikult planeerida oma kavasid ja plaane "eesti rahva hüvanguks", siis kingiti juubilariile "mõtteline tugi-tool". Teiste sõnadega: Torontos asutati uus rahvuslik fond "Robert Kreemi tugi-toolifond".

Ümaraid tähtpäevi on tänava mitmed teisedki üldtuntuud Torontol tegelased tähistanud ja mittel seisavad need veel ees, nagu näiteks peakonsul Heinsool, kes varsti saab samuti viiekümneseks. Kõik tänavused juubilariid on üsna lähedalt seotud olnud ÜE Päevadega, mis viitab sellele, et I Ülemaailmsed Eesti Päevad ülevaavad hiljemgi oma koormakandjate tähtpäevil meenutamist. Samaaegselt on huvitav seegi, et keskikka jõdunud tüdruktud tegelased on kasvanud ja kujunenud selleks, kes nad on, just paari viimase aastakümne kestel Kanada mandril.

Kui mullu suvel torontolastest ainult üksikud vähesed kaugematele maadele suvepuhkustele või niasumit ringisõitmiseks lennukeisse istusid, siis tänavu on pilt teistsugune: ikka jälle kuuled, et see ja too abielupaar on sõitnud või sõitmas Rootsi, Saksamaale, Hispaaniasse, Kreekasse, Ameerika äänerannikule või mujale. Isegi kaugemaid sõitusid on paljudel päevakorral, nagu näiteks Peetri koguduse õpetaja O. Puhmli, kes lähemal ajal koos abikaasaga

rontos elunevad eesti muusikasõbrad, kas "sponsori" nimi on siis tõesti nii odav, et ei suuda puudu jääkigi katta. Seda ei saanud osaliselt katta isegi KE Kultuurifond, kes oma kapitali tänavu andis noortele algajatele.

Lõppenud hooaja kunstielu kohta pole midagi uut öelda, vahest ainult seda, et kunstisõprade ringkonnas mõlgutatud mõte, et suvise Karnevali ajal Eesti Majas korraldada Eduard Wiiraldi kunstinäitus, et võtnud jalgu alla.

Ometi oluks see tänavuärks võimaluseks eesti graafika tutvustamiseks kümnetele tuhandete Karnevali külastajatele Ed. Wiiraldi 75. a. sünnipäeva puhul.

Väga elavaks kõneaineks on Torontos praegu ka Kirjastus Ortoaga seotud küsimused. Andres Lauri oolamatu surm mõjutab kindlasti meie edaspidist kirjastuslikku tegevust, kusjuures Orto nime ja märgi all enam ei ilmu ühtki raamatut. Orto likvideeritakse, samuti Orto trükkikoda. Kuidas see sünnib, pole avalikkusele teada, kuid asjaosalised pärijad teevad seda oma parima arusaamise järgi, nii et see eestlusele kuidagi viisi kahjulikuks ei osutu. Kirjastuse lae realiseerimine toimub elava ostu-müügi tähe all ja kirjastuse arhiivid säilitatakse eestluse huvides, mille juures on päevakorrale kerkinud isegi monograafia koostamine meie esimese suure pagulaskirjastuse ja ta juhi Andres Lauri kohta. Meie aaväärne noor upeakonsul Ilmar Heinsoo on Orto saatuse arenimist ja korraldamist tähelepanelikult jälgimas eestluse üldhuvi seisukohast.

P. M.

Mihkel Põldmaa tähistas Birminghamis, Inglismaal, oma 50-aastast sünnipäeva, kes töötab eriteadlasena ühe shokolaadivabrikuri uurimis- ja arendamisosakonnas.

Stockholmi linn tervitas Balti teadusemehi

Stockholmi Linnavalitsus korraldas, nagu EPL juba märkis, Balti teaduslikust konverentsist osavõtjatele avapäeval, 9. juunil vastuvõtu Raekojas, kus oli kaetud rikkalikult rootsi laud. Linnavolikogu esimees Ewald Johannesson tervitas rõhutatud Balti ja Rootsi vanu ajaloolisi sidemeid. Temale vastas Balti Teadusliku Instituudi esimees dr. Bruno Kalnins, andes ülevaate instituudi tegevusest ja käimasoleva konverentsi sihtidest.

Raekotta siirdusid konverentsist osavõtjad ise Sheratonist jalgsi, Raekojas ootas üllatusena suur "smörgåsbord", mida ka ameerika baltlased hästi tunnendavad ja hinnata oskavad. Külalistele pakuti punast ja valget veini ning maitsvate supistete vahele käis mõnus jutt ja esimeste muljete vahetamine. See oli tõeliselt ajaloolise tähtsusega sündmus, sest esimest korda võeti Stockholm linnaõukogu poolt baltlasi ametlikult vastu.

Põgusas jutuaajamises "Eesti Päevalehele" rõhutas linnapea Johannesson eestlaste ja teiste balti pagulaste suurt panust rootsi avalikus elus pikkade aastate jooksul.

Kuna möödunud juunis Raekojas aias toimus suur vastuvõtt mitme "smörgåsbordiga" Liltunud Rahvaste miljö kongressist osavõtjatele, mis samuti väga hästi õnnestus, on nüüd välismaalaste huvi Stockholm raekoja vastu eriti tõusnud. "Meil käib siin järjest delegatsioon. Tööd ja tegemist on väga palju. Minu personalle pingutav, aga tihvustav ja meie linnale väga tore", lisab härra Johannesson, et siis jälle meie inimeste sekka ära kaduda.

Professor Olaf Millert koos abikaasa Jutaga imetlevad küll rohkem vaadet Vanalinnale ühest raekoja piklikust filigraan-võrestinguga aknast kui kuulsat "rootsi lauda". Prof. Millert on psühholoogia õppejõud St. Olaf College'i juures skandinaavia "kantis". Minneapolises. Temal on siinse konverentsi raames pidada referaati eestlaste rahvuslikust teadlikkusest sotsiaal-psühholoogilisest perspektiivist vaadatud nühast kodumaal kui võõrsil. Lugesed tema käskirja tõuseb suur aukartus tema nii põhjaliku grupeerimis-tabelitega varustatud töö ees, mis on võhikulegi mõistetav.

Olaf Millert kõneleb suurest akadeemilike tööpuudusest USA-s praegu. Ta on tihti töimisjoni liikmeks, mis noorte akadeemikute seast otse ülikoolist värbab tööjõudu asutusse või tööstusse. "Kui mõne aasta eest ainult mõni üksik üliõpilane pika ootamise peale välja ilmnes, et ennast "orjaturul" – nii nagu neid töökomisjonid naljatööna nimetatakse-pakkuda, siis on olukord praegu maendavad – soovijaid on nii tohutult, aga töökohti nii vähesed.

Professor Millert, kes on põhjamaalase tüüpi, pikk, kõhn ja heledapäline, ütleb, et on omanimelise "norrakate" kolledžist võtnud ühe puhkuseaasta, n.n. "saabalt year", et reistida ja uurida. Tema ülesandeks on ka külastada ameerika üliõpilasi välismaa ülikoolide juures. Abielupaar Millertite reisiteekond hõlmab kadestamisväärselt paljusid linnu – Strassburg, kus juba viis kuud veedetud, Hamburg, Jerusalemm, Heidelberg, München, Avignon,

Lääne-Saksa esindaja oli eesti keelt kõnelev baltisaksa päritoluga teadlane dr. Taube.

Aix-en-Provence, Cannes. Ta kavatses ka külastada Soomet, kus ta 1965 veetis ühe aasta Tampere ülikooli juures, ja Oslot. Tulevat aastal peab aga tema St. Olaf College oma 100-a juubelit. Selleks puhuks on ka Norra kuningas Olaf lubanud külla sõita.

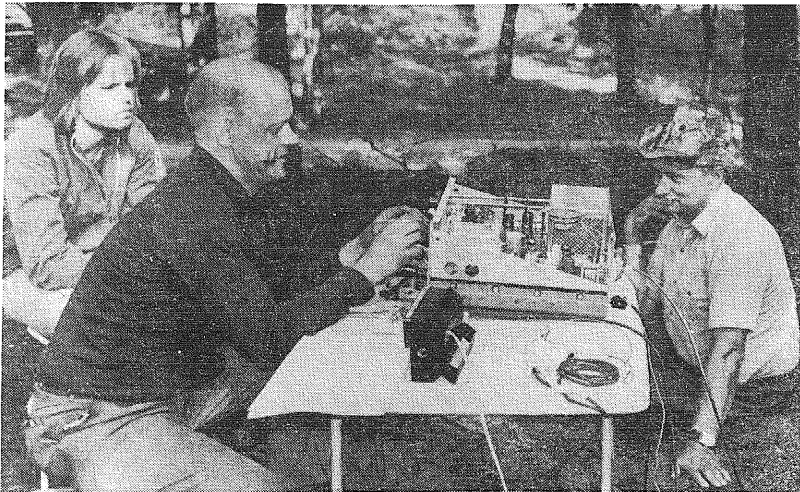
Millertitega vesteldes selgub, et Kalifornias elades olen kohanud ja intervjuueerinud ka nende sugulasi, perekond Uno Andersoni, kes mõne aasta eest asusid Göteborgist Santa Monicaesse.

Saan ka hõlmast kinni valgepäisel vabahärra von Taubel, kes räägib nii ilusalt kõlavat eesti keelt. Tema elab Bremenis ja ajab praegu Lääne-Saksamaal asuva Baltische Historische Kommissioni's asju, kuna selle kauaaegne esimees prof. R. Wittram kevadel Göttingenis suri ja uus esimees valitakse sealsamas pärast suviste pühi. Kuulen, et Arvid von Taube on sündinud köstri pojana Riguldis, Noa-Rootsi kihelkonnas. Ta valdab ka rootsi keelt. Rootsi sõitu toetas Saksa Liiduvabariik 200 margaga, ent huvi Baltikuim vastu pole praegu mitte erilisel elav, kuna soovitakse ju igal juhul hõõrumisteta läbisamast N. Laiduga. "Eesti küsimuste suhtes olen seepärast pessimistlik", lisab saksa külaline. Aga ta on vaimustusese sinest külalislahkusest ja balti delegaate rohkusest.

Pärast tutvumist Raekoja ametruumidega asjatundliku giidi juhtimisel, tulid Rootsi Instituudi kaks turistbussi meie järele, et Balti kongressist osavõtjaid viia ringsõidule läbi Stockholm linna, mis näis tõeliselt "Põhjamaa Veneetsiana" kuldse õhtupäikeses säras.

KARIN

Raivo Kivi ja Inger Simonson laulatali Graninge Stiftsgårdis Saitisjõ-Boos.

Operaator Fred Sibul saatjat käsitlemas. Pealt vaatavad laagri üldjuht Richard Norvell ja Jaan Paltmann (EPL-foto A. Paas)

NOORTE RAADIOKLUBI ESMAKORDSELT EETRIS

Sellest on vaevalt möödunud kolm kuud, kui käesoleva aasta ühel varakevadisel märtsikuu õhtul kogunes Stockholmis Eesti Majja grupp noori ja vanu, et asutada Eesti Skautlike Noorte Raadio Klubi. Lühikeses aja jooksul on tehtud efektiivset tööd ning Üleriigilises Eesti Noorte Laskesporidi Laagris esines ka Raadio Klubi avallikult esmakordselt. Iga uue elukutsutud organisatsiooni või klubi asutamispäevast alates – kuni vastav üritus hakkab vilja kandma – on tavaliselt teatav vahemaa. Kui nüüd Raadio Klubi teeb suvise vaheaja, on rööm tagasi vaadata sellele lühikesele asutamisperioodile ning kohe järgnevale intensiivsele tegevusele, mis on hääd vilja kandnud. Kevadisest asutamispäevast alates on klubi igapäevased töökoosolekud toimunud korrapäraselt teispäeviti.

Kõige pealt alustati telegraferimise kursusega, vastuvõtmise ja saatmisega ning see kestab edasi ka suvevaheajal, kuna igal klubi liikmel on selleks otstarbeks kasutada spetsiaalselt väljatöötatud ja linnide võetud kursus, mida saab õppida ja treenida kas kodus, met-sas või supelraanal. Vastavalt saavutatud telegraferimise ja vastuvõtmise kiirusele – pluss raadiotehniline osa – toimuvad edaspidi eksamid kõigile klubi liikmetele Kuningliku Televerketi vastavate distantside juures amatöör raadiosaatejaama omanike ning käsitlemise loa saamiseks.

Nagu varem öeldud, ei ole kerge ühe uue organisatsiooni algõpperiood. Raadio Klubi võib tänuks olla oma aktiivse-male liikmele Fred Sibulale, kes on ühtlasi klubi saatejaama vastutav juht ning spetsiaalväl-jaõppe korraldaja, kuna tema on tegutsenud juba 20 aastat ise-seisva raadioamatöörina ning omab sel alal rikkalikult praktilised teadmised. Klubil ei ole praegu oma saatejaama, kuid Fred Sibul on oma isikliku saatejaama andnud võimaluste pii-rides meie noortele tutvustami-seks ja kasutamiseks, et saada ülevaadet ning võimalust treen-nimiseks. Sõigsel alustab Raadio Klubi laiaulatuslikku kor-jandusaktiooni oma Eesti Skautlike Noorte Raadio Klubi saatejaama ostmiseks ja loo-dab, et eestlased ja eesti ühis-kond seda aktiooni toetab.

Paar nädalat tagasi sai Raadio Klubi Kuninglikult Televerketilt kätte oma saatejaama signaali, mis kõlab järgmiselt: SKOGR – ja nüüd – Üleriigilises Eesti Noorte Laskesporidi ja Spordil Laagris toimus päale laagri pidulikku avamist teine pidulik ja ajalooline sündmus. Kõik noored ja vanad kogunesid paksude kuuskede alla püstita- tud raadio telgi ümber, kust Raadio Klubi esimene operaator ja juht Fred Sibul, keda assti- steeris second-operaator Mart

Sakalov taevaminemise pühäl, 31. mail kell 11.30 saatis õhu esimese väljakutse kõigile – põhjas ja lõunas, idas ja läänes, et ühendust võtta Eesti Skautlike Noorte Raadio Klubiga (Estonian Scouts Radio Club), mille väljakutse signaalis on: SKOGR. Vaevalt öid möödunud minutid, kui meie Kuningriigi lõunarajalt vastas Karlskrona (SM7AAH), ja pärast päikeseloojaku, kui noored istusid Met-savendade notitule juures ja küpsetasid õhtuoodet, saadi ühendus Soomeskautidega, kes olid laagris kusagil Ahvenamaa pisikesel saarekesel ning andsid õhuteel paari sekundi jooksul edasi oma südamlükumad esimesed tervitused ja õnnitlused Eesti Skautlike Noorte Raadio Klubile.

Kogu laagri aja jooksul töötas Raadio Klubi väsitamatult ööl ja päeval ning logiraamat näi-tab, et loodi üle poolesaja kontak-ti õhuteel raadio kaudu kaugete teede ja maade taha.

Kõik laagris olevad noored käisid gruppide viisi läbi ka Raadio Klubi telgi juurest ning iga grupp sai tunniajalise kiir-levaate moodsa amatöör-raadio saatejaama kasutamise võima-lustest ning reeglite ja sead-destest, mis sellel omanisega kaasuvad.

Paljud noored, kellelel sellise õhuteel kontakti ja ühendu-se pidamise võimalused täiesti teadmata olid – avaldasid oma puhtsüdamlikku vaimustust ning Raadio Klubi instruktorid andsid väsimatult kahe päeva jooksul oma parima, et vastata kõigile noorte impulsiivsetele küsimustele.

Üheks rahvusvaheliseks skautluse sõprusringi tiheda-maks lülis on tänapäeval just skautlus õhuteel s.t. "Jamboree on the Air", kus kohtutakse teatavatel päevadel ja kella aega-del raadio teel kontakte luues metsasügavustest tuhandete kil-lomeetrite kaugusel asuvate sõpradega – üle maade ja me- rrede.

Stockholmis asutatud Eesti Skautlike Noorte Raadio Klubi on esimene selline eestlaste osas. Eelmisel suvel, Kotkajär-vel maailma laagris, seoti lõk- ketule juures jutulõnga sellel teemal – ja nüüd on Põhjarajal mõte teoks saanud ning eesti Skautlike Noorte Malev Rootsis ootab oma Raadio Klubi kaudu teiste Eesti Skautlike Noorte Malevate signaale ning kontak-te ülemeremaades U.S.A.-s, Ka-nadas, Austraalias, Argentinas ja kõigjal, kus eesti noori viibib, et saaks teoks kõikide teiste rahvaste eeskujul iga nädalane kontakt eesti skautlike noorte vahel üle terve maailma – Est-onian Scouts Jamboree On The Air.

A. P.

A. Amalrik ei vabanenud

MOSKVA – Vene "teisti mõt- leja" kirjanik Andrei Amalrik, keda on karistatud 3-aastase sunnitööga Siberis ja kes pidi möödunud nädala esmaspäeval vabanema, ei pääsnud siiski va- badusse.

Teema abikaasa Giselle Amal- rik jutustas, et ta olevat kõnelu- nud Me Magadanvangla amet- nikuga Ida-Siberis. See ütelnud, et karistusega on pikendatud, kuna "ülekuulamine on seotud üle teiste juhtumiga".

Türgi lapsi suevekodus

OLDENBURG (EPL) – Sak- samaa eestlaste keskkomitee suevekodusse Oldenburgi lähe- dal, mis algab 27. juunil on re- gistreeritud ka kaks Türgi-ees- tlast last, kelle vanemad tööta- vad praegu Saksamaal.

Lipkonna pidulik koondus Göteborgis

Põhjalatütreid ja Kalevipojaid lõpetasid oma talvise tegevuspe- rioodi piduliku lipkonna koondusega, kust ka lastevanemad ja noor- tesõbrad osa võtsid. Lipulaulu helidel kanti saali üksuse lipp. Seejä- rel süütas lipkonna juht gdr Susanna Tomson sümbolise kütinla valguse, soojuse ja üksmeelse mõistest lähtudes. Lühikeses avasõ- nas tervitas ta kokkutulnud vanemaid ja noortesõpru, suunates erilise teretulemast külalisena kohalviitivate koolinõunikule mag Herman Rajamaale.

Järgnes noorte pühalik luba- duse ja töötuse andmine. 9 hel- lakest/hundut ja 5 gaidi/skauti lubasid teha oma parimat, et järgida skautlikus tegevuses ülesseatud sihte ja püüda pare- muse pole – eelkõige pühaks pidada oma esivanemate maad, kultuurivarasid ja seada sihiks sirguda tublikuks eesti nooreks. Pidulik tseremoonia lõppes noo- remate juhtide lauluettekande- ga.

Järgnes mõnus vestlustund kohvilauas, mille agardad pere- naised olid korraldanud. Kohvi- joomise vaheajal tegi lipp. juht teatavaks tegevusaasta vältel tehtud töö tulemused, andis üle sooritatud katsete märgid ja saavutatud auhinnad. Lisaks sellele veel auhinnad, mis langu- nud lipkonna liikmele TULE- HOIDJA ülemaailmsel joo- nistusvõistlusel 1972. Auhinna- saajad olid Eha Martin, Ivi Soo- mägi, Harald Idavain, Maj-Lis Järv, Arne Peet, Anne-Liis Haa- vamaa, Linda Piit.

Eesti erimärgi olid soorita- nud hundud Olev Lilleste, Ha- raid Idavain, Lennart Sand- ström, helleke Maare Tomson, gaidid Ivi Soomägi, Margi Lok- bik, Tiina Suu, Anne-Liis Haa- vamaa, Linda Piit ja skaut Al- gar Sidron. Seejärel tervitas noori mag Rajamaa, manitse- des neid jääma truuks oma emakeelele.

Lipkonna juht oma lõpu-sõna- võtus tänas mag Rajamaad ja tundis heameelt, et me siin pa- guluses mitte ainult ei püüa oma noortele õpetada eesti keelt, vaid ootame, et nad seda ka omavahel kasutavad.

Pärast ametlikku lõpetamist jatkus kauaks veel nõupidamisi suviste laagrite ümber. Eriti huvipakkuvaks kujuneb hella- keste ja hundude laagri Metsa- kodus augustis, kuhu juba koo- duse lõpul 80 prots. hellekesi/- hundusid oma registreerimise sisse andsid.

Stockholmi Lasteaia neli tegevusaastat

Stockholmi Eesti Lasteaial on nelja tegevusaasta jooksul kujune- nud oma kindlad traditsioonid. Sõigsel, tavaliselt oktoobris, toimub muusikaline pärastlõuna. See on leidnud sooja osavõttu lasteai- a sõprade poolt. Siis toimub jõulupäiv vastavate ettekannete ja jõulu- vanaga. Külalastame ka Eesti Algkooli jõuluvana algkooli jõulupool.

Käesoleval aastal oli esma- kordselt vastia-maskeraad, mis õnnestus hästi vanemate pool- valmistatud uhketes kostüümides ja milline otsustati kujunda- da traditsiooniks. Siis kevadised väljasõidud Skanseni ja mujale loodusesse.

Punkti tegevusaastale paneb kevadpidu, mis toimub mais ja peetakse koos emadepäevaga. Sel aastal kogunes kevadpolee poolsada lapsevanemat ja sama palju lapsi lasteaias oma utesse rõõmsatesse ruumidesse. Oid esindatud ka suured ja väikesed õed-vennad. Pidu algas emade

austamisega, vastavasisuliste laulude ja ilulugemisega, emadele anti omavalmistatud kingi- tusi.

Kava teine osa oli pühendatud kevadele, mil lilled ja linnud tutvustasid endid laulus ja luu- les. Pidu lõppes hubases vestu- ses kohvilauas.

Ka laulupeost võtsid lasteai- a lapsed organismeeritult osa. Mar- siti rongkäigus sini-must-valge- te lipukestega. See oli elamu- keskes mudilastele ja pealtvaata- jatele.

Sõbralik koostöö on toimunud nelja aasta kestel lasteaias ja algkooli vahel. Algkool on toeta- nud lasteaiad nii majandusli- kult kui ka moraalselt, ja laste- tead valmistas ette uusi õpilasi algkoolile. Käesoleval aastal siirdub Eesti algkooli 10 las- teaia kasvandikku.

Uus tegevusaasta algab 22. augustil kell 8.30, Wallingatan 32 I. Kõik eesti mudilased. – eesti lasteada!

E.K.

Veanes Rootsi meister

Nüüd on Jaan Veanes, N. Lü- du meister epee-vehklemises, ka Rootsi meister, millise tiitli ta sai Stockholmis kuvahetvusel. Veanes, kes a. 1971 saabus põge- nikuna (25-aastane leitnant Tal- linnast) Rootsi, on mitmelte võistlustel näidanud kõrget klas- si.

Kuu aega tagasi võitis ta Lää- ne-Saksamaal nn. Heidelheimi- karika rahvusvahelises konku- rentsis: 270 võistlejat 20 riigist. Tänavu korraldavad rootslased maailmameistrivõistlused Göte- borgis 2-18/7, kuid ilma oma värsket meistrit, kes pole isegi vastavastest katevõistlustest osa võtnud, kuna ta on N. Lüdu kodanik. Lisame veel, et asja- tudjad peavad tema stiili väga isikupäraseks ja efektiivseks.

Uurimis- toetused

Riigi põllumajandus- ja met- sanduse uurimisoskogu jaga- s teadlastele uurimistoetusi. 67.500 krooni määrati prof. Hans Nõmmikule Stockholmis denitrifikatsiooniprotsessi täht- suse kindlakstegemisel nitraat- lämmastiku tekkimisel siveve- tes ja põhjavees. 1559 krooni sai statsagronom Arnold Kivimäe Uppsalas osavõttuks Belgias Gentis toimuvast World's Polt- ry Science Association tööko- solekust.

Karl Selterit meenutades tema 75-ndal sünnipäeval

Küesoleva aasta 24. juunil täitub 75 aastat endise riigitegelase, iseseisva Eesti majandus- ja välisministri ning hilisema saadiku Karl Selteri sündist. Sel puhul meenutab teda E.V. esindaja Hõpmanias, dr. Villibald Raud.

Aldo Lattik kirjutas "Eesti Kodus" nr. 1 president K. Pätsi kinnitusest, et K. Selter on kõige targem eestlane. President Päts, kelle lähimaks kaastööliks Selter oli rida aastaid, tundis teda hästi. Eestlaste kõrval hindasid K. Selterit kõrgelt ka välismaalased, kelledega ta on kokku puutunud. Tuntud ameerika ajakirjanik Henry C. Wolfe avaldas 22. juulil 1953 "New York Herald Tribune's" kirjutuse pealkirja all "Seventyfive Million Allies". Saates väljavõtte sellest artiklist K. Selterile, ütles H. C. Wolfe oma kirjas:

Võib olla tuleb Teile meelde meie jutuajamine Teie kabineti Tallinnas juulil lõpul 1939. Mina mäletan seda elavalt, eriti kuna Teie olite üks väga vähestest riigimeestest, kelledega ma kohtusin Euroopas sel aastal, kes mitte ainult ei näinud ette sõja tulekut, vaid ka suuna, millise see konflikt võtab. Teie olete seepärast ehk huvitatud lugema mu äsjast kirjutust juhtkirjade leheküljel, milles ma refereerin Teie tooleaegseid arvamisi. Teie ennustus on nüüd täide läinud sündmuste taustal raudestrilide taga". Tõepoolest, välisminister K. Selter tõstis Vabariigi Valitsuse istungitel, mida juhatas president K. Päts, esile juunis 1938 kaaks korda võimaliku sõja puhkemise küsimuse Euroopas.

K. Selteri võime analüüsida keerulisi probleeme oli haruldane. Tal oli ka fenomenaalne mälu. Kui Selter majandusministrina külastas oma saksakolleegi H. Schacht'i ning oma kõneluses tõi täpseid statistilisi võrdlusi, siis haaras Schacht oma peast kinni ja ütles — "Mein Gott, milline mälu!". Puutudes K. Selteriga kokku oli ikka nagu kahju, et tema vestlusi ei stenografeeritud. Võib eksimatult ütelda, et Kaarel Selter oli Eesti riigimeheks, kellel oli olnud rohkem kokkupuutumisi maailma vägevatega, kui seda on olnud ühelgi teisel eesti riigimehel. Need kokkupuuted ei leidnud aset konverentside laua taga sadade teiste delegaatide hulgas, vaid tistes läbirääkimistes. Nõuk. Liidus kohtus K. Selter Stallini, Molotovi, Mikojani ja teisi. Saksamaal Hitlerit, von Ribbentropi, Schacht'i. Samuti kohtus Selter soome, poola ja rootsi riigimeestega, kõnelemata läti ja leedu omadest.

K. Selter oli kõige edukam Eesti majandusminister. Tema majandusministriks oleku ajal leidsid aset põhjapanevad reformid eesti loodusvarade kasutamise alal. Neist oleks märkida metsatööstuse alal Kehra sulfaattööstuse vabriku ehitamist, kütuse alal põlevkivi ja turbatööstuse väljaarendamist, telliskivitehase asutamist Tallinnas jne. Põllumajanduse alal oli tähtsamaks sammuks põllumehete ta toodangu eest hinna kindlustamine, mis oli üheks esimeseks sellelaadiliseks sammuks maailmas, siis karjasaaduste ekspedi monopoliseerimine. K. Selteri majandusministriks olemise ajal tasakaalustati Eesti majanduselu ja eesti rahvas elas jõukuses.

Välisministrina langesid K. Selteri õlgadele läbirääkimised Nõuk. Liiduga septembris 1939. Ka neis näitas ta riigimehe os-

kust, kuigi need läbirääkimised leidsid aset vastase pideva surve all. Kui sõjaväe-komisjon ei suutnud oma ülesandega toime saada, siis oli K. Selter see, kes need pidi lõpule viima.

Silmapiistvate, energiliste ja edukate inimeste saatuseks on, et need vartseib ümbruskonna kadedus. Seda oli eriti märgata K. Selteri ümber. Kadetusega koos käib laim. Kui punased haakasid Eestis pead tõstma, eriti baaside lepingu sõlmimise järel, muutus laim Selteri ümber elavaks. Selter oli kommunistide tähtsamaks märklauks. Laimukampaania puhul tema vastu palus K. Selter detsembris 1939 president Pätsi lasta õiguskantsler Palvadrel teha juurduse tema tegevuse kohta majandusministrina, võttes arvesse kõiki neid laimujutte, mida tema ümber levitasid kommunistid, nende pooldajad või lihtsalt pahatahtlikud inimesed. Kui õiguskantsler Palvadre president Pätsi kabinetist väljus, ütles ta presidendi kantslele direktörile E. Tambele rõõmsa näoga ja käsi hõõrudes, et "küll ma nüüd sellele Selterile näitan!". Näiliselt oli sotsialistid õiguskantsler lasknud enast ka laimujuttudest mõjutama. Kui ta märtsis 1940 oli oma juurduse lõpetanud, mis hõlmas 72 masinakirja lehekülge, siis selgus, et K. Selterile ei saadud külge pookida ühtki süüdistust.

Kahjuks on aga K. Selteri vastu ka paguluses aset leidnud mahategevaid ja laimu sisaldivaid pürskeid. Need pealegi ühe teise eesti riigimehe, A. Rei, ingliskeelses teoses Balti riikide saatuse kohta. A. Rei heidab K. Selterile ette kogemuste ja hinnangu puudumist välispoliitika alal. Ta insinuerib isegi, et kui välisminister K. Selter ei oleks 1938 a. septembris Moskvasse sõitnud või oleks sõiduga viivitunud, oleks kõik võinud teisiti kujuneda. Selle etteheite tegija teadis oma raamatu kirjutamisel väga hästi Molotv-Ribbentropi 23. augusti 1939 kokkuleppe sisu (Vt. A. Rei, Nazi-Soviet Conspiracy and the Baltic States, 1948), mis Eesti ja teiste Balti riikide saatuse juba enne K. Selteri sõitu Moskvasse ära määras. Järelikult oled A. Rei märkused K. Selteri kohta pahatahtlikud, pealegi postuumselt. A. Rei kirjutab ka Briti konsul Tallinnas, W. H. Galliennei, "remonstreerimisest" välisminister Selteri vastu 11. juulil 1939 viimase arvatava pro-saksa holaku pärast, refereerides Brit. Doc III Set, vol. 6 lk. 325—327. Milles see remonstreerimine seisis, ei selgu. Pealegi ei olnud W. H. Gallienne toiall Briti konsul Tallinnas, vaid Briti saadik. Olgu märgitud, et välisminister K. Selter veel juunikuus 1939 andis saadik Galliennele edasi informatsiooni Saksa-Nõuk. Liidu lähinemise kohta, mille ta sai saksa allikatest. See asjaolu tõendab ennem K. Selteri pro-briti hoiakut kui midagi muud. Ka väidab A. Rei oma teoses, et K. Selteri pro-saksa hoiak väljendunud asjaolus, et ta Genfis elades lugenud ja päev "Väliskirj Beobachterit". Muidugi on säärane väide õige nalvine. Pealegi, kuidas A. Rei seda võis

teada? Kõiki neid laimavaid märkusi lükkab ümber eelpooltoodud H. C. Wolfe kirjutus K. Selteri kohta, mis tunnistab, et ta välispoliitilised hinnangud olid õiged. Peaks A. Rei raamat ilmuma uues trükkis, nagu seda eesti ajakirjanduses mainiti, siis peab kirjastaja selle eest hoolt kandma, et see ei sisaldaks mahategevaid ja laimavaid märkusi meie riigitegelaste kohta. See on see kõige vähe, mida meie saame oma riigitegelaste suhtes postuumselt teha.

Kaarel Selter suri Selhveitsis 31. jaanuaril 1958. Talle järgnes ta abikaasa Milla Selter 10. novembril 1970. Mõlemate tuhatatud põrmud on maetud Genfi suruaial.

V. RAUD

Eesti lipp Kölni-toomil

KÖLN (EPL) — Kaua aastaid Budapestis USA-suursaatkonnas isoleerituna asüülis olnud kardinal Mindszenty, kes mõne aasta eest USA-Ungari kokkuleppele pääses läände, külastas Kölni, mispuhul saelend ungarlased palusid ka eestlast osa võtta Kölni toomkirikus toimuvast pidulikust jumalateenistusest oma rahvuslupiga.

Eestlaste poolt öidiki kohal 3 tütarlast ja 2 noormeest rahvarietes oma lipuga. Jumalateenistusest Ungari endise kirikupea auks võttis osa ka Saksa-maa kardinal Höfner ning 10 ungari valmuiliku. Pärast jumalateenistust tervitasid ungarlased läti, leedu ja poola sõpra ja eesti vendi. Mindszenty kutsus oma kaasmaalasi üles osutama, lootma ja armastama oma rahvat ja kodumaad.

Torontos sügisel noorte kongress

TORONTO (EPL) — Torontos toimub esoleval sügisel eesti noorte kongress. Korraldajad komitee on selleks moodustatud ja komitee poolt ajakirjandusele antud informatsioonist selgub, et kongress kavatakse korraldada 6. ja 7. oktoobril vastavalt Tartu College'is ja Ontario Institute for Studies in Education esindajalikes ruumides.

Konverents toimuvat täielikult noorte korraldusel ja eestvõtet ja selle taga ei ole ühtegi organisatsioonit. Majanduslikku toetust loodetakse saada eesti organisatsioonidelt ja seda loodetakse saada ka Kanada föderaalvalitsusest ja Ontario provintsi valitsusest.

Konverentsiga tehetakse taolena esijoonese selguse saamist, mida arvad noored eestlaste praegusest probleemidest, organisatsioonidest, täienduskoolidest jne. Teiseks tahetakse eesmärke seada, mida loodab järgmine generatsioon teha

estluse heaks ja huvides, kui ta vanemalt generatsioonilt ülesandend üle võtab. Samuti tahetakse arutada eesmärkide praktilise rakendamise võimalusi.

Korraldajad komitee on välja töötanud ka juba põhilise töökaava. Konverentsil tulevat arutusele ligemale 20 teemat ja lõpuks resolutsioonide vastuvõtmine viimaseil päeval.

Noorte defineerimisel leiti, et hääleõigus konverentsil on kuni 35-aastastel Kanadas eluneval eesti noortel. Vanemad isikud saavad ainult sõnagiguse. Tõenäoliselt on lektoriteks ka mõned erialalaste küsimuste eksperdid vanemast generatsioonist.

Ulatuslik kogutee Korbe-Soontagana alade uurimisest

Kodumaalt saabunud teatel on süäl lõpule jõudmas muistse Korbe maakonna (Pärnu-Jaagupi, koos Mihkli, Audru, Pärnu, Tori, Väandra, Märjamaa ja Vigala kihelkondade käärosadega) laiahaardelise kogutee koostamine. Täpne postükkide loetelu ei ole veel teada, kuid kuuldavasti käsitletavat selles kogutees peale ajaloo veel rahvaluulet ja kirjandust, arhitektuuri, etnograafiat (õigem viist: etnoloogiat), antropoloogiat ja palju muud.

Seoses sellega on Korbe alade uurimine nüüd nihkunud ka Tallinna Teaduste Akadeemia nimelise erisektioonide huvipiirkonda. Esileval 1973. ning ka 1974 suvel tulevad kaardistamisele kõik seni veel looduskaitse alla võtmata kinnismuistised ning looduslikud objektid. Sotsioloogilised uurimistööd olevat samuti juba alanud.

Augustis 1973 tuleb Korbesse korraldama etnograafiline ekspeditsioon, mille käigus kavatakse koguda uusi andmeid ning täpsustada seniseid.

1973 septembrikuus toimub Korbe maile Tallinna arheoloogide uurimiskäik, selleks et välja ja valida objekte arheoloogiliste väljakaevamiste teostamiseks 1974 suvel.

Selleks et äratada ja stendenda huvi kodu-uurimise vastu

peab iga Pärnu-Jaagupi Keskkooll õpilane kolme viimase õppeaasta jooksul kirjutama teatava ettemääratud ulatusega kodu-uurimislüki kirjutöö. Sellega püütakse õhutada, juhendada ja suunata tulevaste kodu-uurijate edasisele põhjalikumale uurimisele ning teiseist küljest äratada koduarmastust. Kuuldavasti olevat kaastöö saamiseks pööratud ka mõne paguluses viibiva "korblase" poole, kes sellest aga olevat loobunud.

Kalleletungide pärast on USA koolides hakatud nüüd õpetajaid varustama transmitter-raadioteega, mille abil on võimalik kooll kantelelele abi kutsuda. Kalleletunge rõõvimiste ja vägistamisest näol on aastaks keskmiselt 500. Osalet teostatatakse kalleletunge kättemaksuks.

MOSKVA-BONNI tehing andis N. Liidule majanduslike eeliseid: Brezhnev: "... see on otsustav pööre usaldusliku koostöö poole".

NOORTE LASKELAAGRIS

Äsjane eesti noorte laskesporidi-laager andis häid tulemusi, nagu selgus võistlustulemustest. Toimus intensiivne väljaõpe ning treening, mille tulemusena avastati uusi talente. Kahe ja poole päeva kestel elasid noored südame ja imuga kaasa tegevusele looduses Södertälje Metsalaskeraja juures. Osa võtsid ka kevadel asutatud noorte raadioklubi liikmed.

Kõrgete kuuselatvade vahel tõmmati antenn ning juba niisõhtul asus tegevusse oma raadio saatejaam. Tänavaminemise püha hommikul saabus ülejäänud noorte pere ning külalisnoored lätlased ja soomlased. Raadio Klubi noored ja vanad täitsid kolm sini-must-valget poolteise meetrilise läbimõõduga hügelohupalli gaasiga, mis lasti 100 meetri kõrgusele hõljuma üle Metsalaskeraja kuuselatvade, ankruse kinnitatult kaljukünkale.

Kell 11 heisati pidulikult sini-must-valge lipp ja toimus laagri ametlik avamine. Laagrivanem Ago Talvar tervitas sõnavõttu arvukalt ülerigiliselt kokkutuunud noori ja laagri üldjuht Riiks Norvell, keda assisteerisid Kalli Klement ja Tiit Nurmela, andis edasi parimad soovitused ning informatsiooni korraldava organisatsioonide poolt laagri häächs kordaminekuks ning parimate tagajärgede saavutamiseks mele rahvusliku spordi alal. Selle järele jaotati kõik noored laagri komandandi poolt gruppidesse ja iga noor sai laagritunnuse grupi numbriga — uksiku Hundi märgi, millel ehtsa emahundi pea, pildistatud Alaska tundraste loodusuurija Lols Crisler'i poolt, kes aastaid elas Alaska lähimaadelt huntide keskel ja sai häächs sõbraks nendega.

Kohe algas ka väljaõpe ning treening kuuel erineval laskealal ja seitsmendal alana. Tutvuti moodsa raadiosaatejaamaga ja õpiti selle käsitsemise reegleid. Kui esimene laagripäev hakkas hilliseks pealeõunasse jõudma, oli tubli töö ära tehtud ja päeva läbi säranud päikesest ning tervest metsaõhust täidetud noored kogunesid õhtusöögile. Avaras jahimajas vaadeldi huvita-

vat valguspiltide seeriat, mis andis ülevaate Eesti laskesporidist ning selle arengust. Lisaks vaadati veel värvilisi helifilme loodusest, rootsi armeest, riigikaitse tegevusest ning ülesannetest.

Päikeseloojakul süüdati laskemaja ette kahest kuivast ja kõvast männitüvest metsavendade nõutlil ning noored ja vanad kinnitasid veel kord ühiselt keha, vorse lahtisel tüli küpsetades. Selle järele tantsiti ning aeti juttu lõkketule ja kamina juures, kuni kesköö tund kutsus kõikid tekkidesse, et puhata järgmiseks laagripäevaks.

Järgmisel hommikul vara, mil õhtune palkuulil veel edasi leegitses, kutsusid püssipaungud ning "Kalevite kantsil" hoidid kõikid ühisele hommikvõimlemisele, mis moodustab ühe olulisema osa häächs laskesportlase füüsilises treeningus. Heisati lipp ja varsti kostus metsasaludest, kuhu erineval laskealal olid paigutatud, ühtlane ja tiheda tuleandmine. Enne lõunat tõusis tuul ja paisus üha — kuni katkes õhupallide ankrunõör ja kolm sini-must-valget õhuhiglast tõusisid kõrgusesse ning alustasid tugeva läänetuule toetusel reisi läda poole.

Pärast lõunat hakkas vihma tibama. Rohi ja mets aurasis eelmise päeva kuumusest. Selleks ajaks olid kõik grupid jõudnud ettenähtud treeningud ja võistlused sooritada. Nüüd toimus veel tippvõistlusena laskealast õhupallide laskmine aja ja täpsuse peale. See kujunes oma põnevuse poolest ainulaadseks. Kõik grupid võtsid osa nii noorte, vanade ja instruktorite hulgast. Üldvõitjaks tuli suure ülalutase ja aplausiga noortegrupp, kes lõi ka kõikid vanadest meistritest moodustatud gruppe, järgmiseks koosseisus: grupi juht Jüri Kenas, Rein Puusepp, Patrik Poska, Lars Klamas, Toomas Toman ja Jaan Mäehans. Nendel kulus 15 õhupalli laskmiseks 54 sekundit. Parimaks vanadegrupi ajaks oli 54,8 sek.

Juba lõunaa ajal oli pealinnast kohale toodud 30-kilone siga. Metsatark ja vanakütt Albert Grauen ja Vold. Kivivad keerasid tuulevalkses kuuskesde salus varda otsas hõnguvate süte kohal 6 tundi selle külgi. Nüüd oli pidulik moment saanud. Kuna väljas tibas veel vihma, koguneti jahimajja, kus kaminatele juures kutsuti välja parimad lasketagajärgi saavutanud noored ning anti üle auhinnad. Sellejärel kanti sisse vardas valminud praad, mis värsketel kuuseokstega kaetud laual laagriarsti Olaf Murruki poolt asjatundlikult pussiõigetega maitsvateks ja õiglasteks tükkideks jaotati ning kõigile pidulistele hää tuju löi.

Laupäeva varahommikul lõppes laagri ja alustati sõitu pealinnale poole, et osa võtta teisest ülerigilisest üritusest — meie Juubellaulupeost. Laagris olid juba tuntud noorlaskesportlased, tütarlapsed ja poisid, kuid ka neid, kes esimest korda osa võtsid sellest enam ja enam noorte hulgas populaarsemaks muutuvast üritusest. Nii oli ka võitjate hulgas uusi üllatusi ning nimesid. Vastavalt erinevatele laskealadele kujunesid parimustjärjekord järgmiseks:

Välkesekalibrilino vintpüss: tütarlapsed — 1. Liis Raud 175 (200 võimalikust), 2. Kalli Klement 171, 3. Pia Ausmaa 162, 4. Kristina Lepik 159. Poisid — 1. Lars Klamas 177, 2. Jüri Kenas 175, 3. Jaak Kenas 163, 4. Juhana Raud 157.

Püstol, kal. 22: tütarlapsed — 1. Liis Raud 74 (100 võimalikust), 2. Kristina Lepik 65, 3. Reet Kotkas 57. Poisid — 1. Jüri Kenas 77, 2. Jan Tüksammal 72, 3. Hendrik Penno 66.

Õhupüss: tütarlapsed — 1. Reet Kotkas 70 (100 võimalikust), 2. Leida Helberg 66, 3. Liisa Raud 59. Poisid — 1. Jan Tüksammal 80, 2. Juhana Raud 64, 3. Mart Sakalov 63.

Õhupüstol: tütarlapsed — 1. Pia Ausmaa 44 (100 võimalikust). Poisid — 1. Jan Tüksammal 85, 2. Jüri Kenas 77, 3. Jaak Kenas 74.

Püstolkuulipilduja: 1. Kalli Klement (laskude tihedus) 51 m/m, 2. Peeter Paljak 70 m/m, 3. Jaak Kallak 77 m/m.

Savitvite laskmine: tütarlapsed — 1. Epp Kivivad 1 tuvi (5 võimalikust), 2. Kalli Klement 1 tuvi, 3. Leida Helberg 1 tuvi. Poisid — 1. Juhana Raud 3 tuvi, 2. Jaan Paltman 3 tuvi, 3. Toomas Toman 3 tuvi.

Noorte sportliku kasvatuses eest hoolitsesid eeskujuliku täpsusega spordijuhtid Anu Blunt ja Olev Mäehans. Metsa keskele rajatud värske võrkpalliplatsi konarused trampiti paari päeva jooksul võrdlemisi tasaseks ja jääb loota et järgmiseks laagriks on korda seatud ka teised katvatsetud vabaõhu riistvõimlemise abinõud trapets, rõngad j.n.e.

Hää taidu ning kosutavate söögiaegade eest hoolitsesid majanduslema Anton Seo juhtimisel prouad Dea Raud ja Maimo Mäehans. Ja oli veel hulk häid ja usinad eesti käsi, kes andsid oma panuse mitmel alal laagri häächs kordaminekuks eriala instruktoritena ning nende abilisena.

Kohaliku elu

BORÄS

Suvepäev

Jaaniapäeval, s.o. pühap., 24. juunil kell 13 toimub traditsiooniline Lääne-Rootsi eestlaste suvepäev Rannaslättis (samas kohas, kus eelmistel aastatel). Suvepäev algab sini-must-valge lipu heiskamisega pidulplatsile. Järgneb avasõna BES esime. A. Jakobsonilt, vabaõhujumalateenistus õpetaja Oskar Kodres'elt ja pidukõne Ado Irvalilt. S-päeva II osa kulgeb ilma kindla ajaajautuseta kuni lõpuni. — Einelaud karastavate jookidega, loterii, ühislaule, meelelahutus ja tants haljal murul (tuulise ilma puhul Sportidares). Muusika eest hoolitseb Karl Lalande.

Suvepäevale sissepääs on vabatahtliku maksu eest, mille alammäär on kr 3,-, pensionäridele ja õpilastele tasuta.

Plats asub Boräsi ja Sjömar-keni vahel, umbes 1 km Boräsi — Götteborgi maanteest. Buss nr 10 väljub Södra turult ja Raekoja platsilt kell 11.06, 12.06 jne (kord tunnis), ka buss nr 30-ga võib sõita. Maha tulla Lundsbro peatuses ja suunduda paremale pöörduvale teele (us lai ja sirge maantee). Autodele head parkimise kohad.

Südamlikult teretulemast Lääne-Rootsi eestlaste 29. suvepäevale Boräsi!

KORRALDAB TOIMKOND

GÖTEBORG
"Kungla" esineb Götteborgis
Rootsil küllast rahvatanturühmit "Kungla". Torontost esineb ka Götteborgis. Esinemine lelab aset esmaspäeval, 25. juunil algusega kell 19 Gamelstadi Medborgarhusis. Esimise kohapealseks korraldajaks on laulgrupp "Hämarik". "Kungla" esinemisele järgneb tants kõigile. Pääsmed õhtule 10 kroonil.

METSAKODU

Suviharjapidu

toimub tänava lupäeval, 23. juunil Metsakodus. Avamine kell 11 lippude heiskamisega, kell 13 järgneb aktuse osa jumalateenistuse ja ettekannetega. Julustab õp. K. Laantee ja peokõne I. Kajandilt. Kella 6-ni vaba tegevus ja võrkpallivõistlus. Edasi rahvatantse ja muusikat Toronto külalisrühmalt. Kell 19 algab lõkkehõtu A. Vaksi eestvedamisel ning lõpuks tants.

Paadid, kalapüük ja saunamõnud külaliste käsutuses. Elnelaud avatakse juba reede õhtul. Sobivad võimalused autode parkimiseks, tekkide püstitamiseks. Teretulemast!

Esikültna Forst kirikus laulata praost R. Koolmeister neupühi lupäeval Koit Veertee ja Riina Pahu, mõlemad pärit Eskiltnast.

Eesti püha

Võidupüha kuulub Eesti iseseisvuse traditsioonidesse, olles päevaks, mil uhkusega võime tagasi vaadata eesti rahva iseseisvuse võitluse võitudele, nende hulgas ka hiilgavale sõjalisel võidule landsveeri üles 23. juunil 1919. Võnu lahingus.

Võidupüha sümboliseerib õieti eesti rahva otsustavust võidelda oma olemasolu eest ka siis, kui väliselt selles loost keegi on puudunud. See oli nii just Vabadussõjas, kas paljudki pidasid vastuhakku vene kolossile ja samaaegselt lõunast pealetulevale fedaalistide armeele otse kergemeeliseks. Aga ometi tõi eesti rahva vaimustunud koondumine oma õiguse ja vabaduse ideede taha võidu, mis kindlustas iseseisvuse ja enesemääramise pärast pikkade sajandite ikest.

Olukorras, mil ajalugu on latali paisanud eesti rahva, küsitakse mõnigi kord, kas on mõtet meenutada Võidupüha. Kindlasti, sest kust peaksime ammutama jõudu ja usku oma vaimulise mõtteks kui mitte just endistest võitlustest, mis vaatamata lootusetusele siiski viisid võidule. Võidupüha tähistame oma lojaltsust eesti rahva vabadusele ja enesemääramisele, Eesti iseseisvusele. Meie ei tea saatusse käiku ega ole prohvedit tuleviku sündmustes. Kuid maailm ja selle ajalugu on pidevalt täis muudatusi. Ka diktaatorid ja diktaatorid kuuluvad surelikele hulka. Sellepärast ei ole ükski õiglane võitlus õiglase asja eest asjata.

A. Täheväli 80-aastane

Stockholmis täitnud 25. juunil 80-ene eluaasta praostiproua Adele Täheväli, praost Aleksander Täheväli ja tema, kes aktiivselt on seltskondlikul poolel tegev olnud Eesti Naiskubis, samuti on ta praegu Invaliidfondi juhatajaks.

Toronto etniline hoone

TORONTO (EPL) — Toronto linnavalitsus kavatses föderaalvalitsuselt ära osta vana poliisivalitsuse hoonet, mis pärast vastavald remonte ja ümberhütuks kujuneks "etniliseks hooneks" vastavalt keskvallitsuse mitmekultuurilise arendamise kavadele.

Hoone läheks sellega etniliste gruppide, s.o. vähemrahvuste kultuuriliste ürituste ja tegevuse kasutusse.

Armast, kallist

Irene'kest

mälestavad kurbuses tema 1 surma-aastapäeval, 25. juunil

TÄDI TAMARA abikaasaga EDI perekonnaga

Melle kallis abikaasa ja isa

Jakob Drell

Sinu V surma-aastapäeval 24. juunil

mälestavad Sind MARIE ja TUTRED perekondadega

Kullerkupud, jaanililled Sinu kalmil kasvagu, Valke tuule, puude kohin, Unele Sind hõlmaku.

KIRKLIKUD teatid

EEL KIRIK
STOCKHOLM: Peapõlislikopli kogudus. Surnuaipühajumalat. Jaaniapäeval, 24/6 kl. 18 koguduse matusepaigal Metsa kalmistul. Kog. õpetaja. Laululehed.

EESTI AP. ÕIG. KIRIK
STOCKHOLM: Püha Nikolai Peakirik. Pühap. 24/6 kl. 11 Ristija Johannese sündimise pp. liturgia. Ülemp. A. Naal.

GÖTEBORG: Guldhedeni ortodokskirikus jumalat. 24/6 kl. 11, praost Raag.

VABAKIRIKUD
STOCKHOLM: Nellipühi KIRIK. Jaanilapp. 22/6 kl. 12 väljasõit Svärtingesse registreeritule.

Stockholmis jumalateenistuse koos rootsi kogudusega. Teisip. 26/6 kl. 19 palve- ja piiblitund. Külalistenä võimalikult Märt Vähi ja Bill Drost.

NORRÖPING: Vaimulikud suvepäeval. 22/6 kl. 18 tervituskooles Svärtinges, Mellanv. 44. 23/6 kl. 11, Tabernaakelis. Kungsgat. 26 ja kl. 16 svärtinges. 24/6 kl. 11 Svärtinges. Rohkesti lauluetkandaid.

Televisioniprogramm

TV Lõrdag

11.00-12.15 Hõgmässa från Djuro kyrka i Södermanland. Färg. Suomenkieliset ohjelmat eller finsk-språkiga program.
17.30 Purpuripellimanni eller Folkmusik i Kaustby. Från Purpuripellimanni jubileumskonsert med bl a Konstis Jylhä. Textat på svenska.
18.00 Jyviä ja papanoita eller Underhållning för tålmögda med komikerpåret Heikki Kinnunen och Leo Lastumäki. Textat på svenska.
18.30 Aktuehll i veckan. Färg. Textat.
18.55 Meddelanden.
19.00 TV-nytt, väder.
19.05 Paul. Färg. Den sjuarige Paul, som måste lämna sin fosternorm, upplever många äventyr i det krigsdrabbade Frankrike under andra världskriget. Serien bygger på en roman av Paul Wagner. Del 3. Regi: Yves Allégret. Musik: Eddie Varlan.
I huvudrollerna: Yves Coudroy och Georges Charmarat.
19.30 Skilsmässa på engelska. Färg. Komediserie med John Alderton och Hannah Gordon.
2. Mina vänner och dina.
20.00 Sommarnöjet. Färg. Med Lasse Holmqvist på sillmarknad i Brantevik. Musik: Tollarparn och hans mannar.
21.00 Paket. Färg. Tjeckisk tecknad kortfilm.
21.10 Så fortsatte 30-talet - Gardar Sahberg läser SJ-journalen berättar.
21.30 TV-nytt.
21.35-22.50 Sommarryssaren: Levande begravd. Färg. Kalla kärar med Olivia de Havilland, Ed Nelson och Joseph Cotton. Efter en novell av Ray Bradbury.

TELEVISION 2
18.00 På tu man hand... Mickel Rengsjö berättar för Gösta Ollén.
18.30 TV-nytt, väder.
Från Barnredaktionen:
18.55 Brand vidå djur. Färg. Naturserie från olika delar av världen. I dag om djurlivet på Galapagosarna.
19.00 Pratkamarna. Färg. Vi möter Prof Bengtsson, mannen bakom allvaret. Stig Grybe, piggs som en packad pelikan, Carl-Gustaf Lindstedt, löjligare än alla lönsörsar, Arve Opsahl, skapt som en norsk samt Mille Schmidt, nu äntligen frisläppt!
19.30 Rapport, väder.
20.00 Joe Lampton affärer. Färg. Engelsk serie om hur man lyckas i affärer - och med kvinnor - genom att verkligen anstränga sig. 3. Ljuva ungdom.
I rollerna: Kenneth Haig, Zena Walker, Katy Manning m fl.
Serien bygger på John Braines roman Plats på toppen.
20.50 Liten botanisk lektion: Trädgårdens godisgruva. Färg. Sven Green tipsar om hur man anlägger en kompost.
21.00 Mästersångarna i Vårberg. Färg. En handlingskraftig och sann historia om det nygifta paret's lycka och vedermödror.
I rollerna: Monica Dominique, Tommy Körberg, Svante Thuresson, Sten Nilsson, Papegojan Cadillac samt Alice Timander som Alice Timander. Libretto: Ove Magnusson. Regi: Hans Bergström och Agneta Brunius. Musikkarr: Carl-Axel och Monica Dominique. För musiken svarar Solar Plexus, Mozart, Puccini, Verdi m fl.
21.50 TV-nytt och väder.
21.55-00.05 Okänd soldat - finsk långfilm från 1955. Regi: Edwin Laine.
I rollerna: Reino Tolvanen, Kale Teuronen, Heikki Savolainen, Veikko Sinisalo, Kosti Klemelä. Filmen barnförbjöds vid den svenska premiären 1956.

TV Söndag

18.05-18.30 Regionalt: Mitt hus och min trädgård. Färg. Sören Engelbrektsson pratar med villa- och sportstugefolk.
18.30 Spelmans jordfärd. Färg. Dan Anderssons dikt. En spelmanns jordfärd har en motsvarighet i verkligheten.
18.55 Meddelanden.
19.00 TV-nytt, väder.

19.05 Möten med människor: Vi lever ändå. Färg. Arthur Saarni är världsomseglare från Pargas och han berättar för Erik Goland och Ulf Schenkmanis om sitt liv.
19.30 Jazz och rock'n roll: Blood, sweat & Tears. Färg. Den amerikanska jazzrock-gruppen Blood, Sweat & Tears på gästspel i Stockholm.
20.00 Bönderna. Färg. Polsk serie om familjen Boryna och den unga flicka Jagna. Del 6: Brand. Regi: Jan Rybkowski.
I huvudrollerna: Wladyslaw Hancza, Ignacy Gogolewski, Emilia Krakowska, Jadwiga Chojnacka, Tadeusz Janczar m fl.
21.00 Aktuellt, väder.
21.30 TV-nytt.
21.35 Sportspegeln.
22.05-22.30 Sommarnöjet. Färg. Lasse Holmqvist kvar i Brantevik.

TELEVISION 2
18.30 TV-nytt, väder.
Från Barnredaktionen:
18.55 Tittas äventyr. Färg. Den svarta örn. 2. Förvecklingar.
18.45 ca Tårten - galen serie i fjorton avsnitt av Håkan Alexandersson och Carl Johan de Geer. 2. Apan. En apa kikar in i brödernas bageri just när en kund ska köpa en tårta.
19.00 Är fröken ledig? Färg. Fransk följetong i tretton avsnitt om en ung dams äventyr bakom ratten på en Ferrari. 3. All vår början bliver svår.
I rollerna: Denise Fabre, Robert Murzeau, Coluche m fl.
19.30 Rapport, väder, sport.
20.00 På återseende - Leif Furuharman väljer söndagskvällens TV-repris: Spela bollen grabbar. Ett samhälle och dess fotbollsliga. En film av Ebbe Gibbe.
21.00 Rymmars. Färg. Engelsk kriminalserie i tretton avsnitt om nio bankrännare och deras flykt undan polis och samhälle. 4. Försvunna: en ränares och hans byte.
I rollerna: Carolina Balikston, Richard Harborad, Brian Hall och William Marlowe.
21.55 Musik i Tvåan: I denna ljuva sommardid... Färg. Anders Bondeman improviserar på båda orglarna i Jaltos kyrka i Stockholm. Presenterar: Ingenar von Heijne.
22.15-22.20 TV-nytt, väder.

TV Måndag

18.55 Meddelanden.
19.00 TV-nytt, väder.
19.05 Follyfoot. Färg. Serie om ungdom och hästar på den gamla gården Follyfoot i Yorkshire i England.
2. Charley med den vita strumpan.
19.30 Blå vägen. Färg. Direktsändning från Blå Vägen-färjan Fenn Express i Holmsunds hamn. Lill-Babs med husband och artister.
20.20 Fången. Färg. Ett spel från den italienska televisionen om en riskfull revolt. Regi: Paolo Nuzzi.
I huvudrollerna: Don Backy, Stefano Satta Flores, Carla Tota, Pietro Tordi, Gina Mascetti, Bruna Cealti och Elena Parker.
21.00 Aktuellt, väder.
21.30 TV-nytt.
21.35-22.25 I kväll är det måndag. Färg. Dean Martin och hans gäster: David Frost, Jim Brown och Barbara Feldon.

TELEVISION 2
18.30 TV-nytt, väder.
Från Barnredaktionen:
18.55 Simsätt på nytt sätt. Färg. Ake Brolin lär vuxna och barn leka, plaska och simma.
18.50 Manfred. Färg. Tecknad serie från Irland om en gräshoppa och hans vänner. 1. Sigfrid Spindel's födelsedag.
19.00 Filmfrågan. Färg. Programledare: Carl-Uno Sjöblom. Censor: Jonas Sima.
19.30 Rapport, väder.
20.00 Leonard da Vinci. Färg. Italiens serie i fem delar. 2. Leonardos saks hjärtligt vid huset Sforzas hov i Milano. Herten av Milano ger honom i uppdrag att förfärdiga en rytstytare i kolossalformat för att hedra dynastins grundare, Francesco Sforza.
21.00 I naturen med Nils Dahlbeck. Färg.
21.30 Verkstadsjazz. Färg. En grupp

tradjazzmusiker lämnar sin vanliga träffpunkt en snickarverkstad, och ger sig ut för att spela i Borlänge fabriker och omgivningar.
21.55 TV-nytt, väder.
22.00-22.30 Fotboll. Färg. Sverige - Brasilien på Solna fotbollstadion. Bo Hansson.

TV Tisdag

18.55 Meddelanden.
19.00 TV-nytt, väder.
19.05 Världens djur och natur. Färg. Japanskt reportage om Guppen - inte bara för akvarier.
Den lilla fisken, som kommer från Ostasten används som biologiskt bekämpningsmedel.
19.30 Blå vägen. Färg. Direktsändning från residentsparken i Umeå. Lill-Babs med husband och artister.
20.20 Av en händelse. Färg. Frågelek med journalister, Henry Christensson och Sten Wahlström. Musikant: Thorgny Ström.
21.00 Aktuellt, väder.
21.30 TV-nytt.
21.35-22.45 Minsvapere 612 - den östtyska TV-filmen Rottenknechte. Del 4. På gammal kurs. Manus och regi: Frank Beyer.

TELEVISION 2
18.30 TV-nytt, väder.
Från Barnredaktionen:
18.55 Simsätt på nytt sätt. Färg. Ake Brolin lär vuxna och barn leka, plaska och simma.
18.50 Manfred. Färg. Tecknad serie från Irland om en gräshoppa och hans vänner. 2. Honningsmaskinen.
19.00 Domstol: Fallet Simon Purbeck - första dagen. Färg. I dag startar ett nytt rättsfall ur den engelska serien Domstol.
Den här veckan handlar det om den rika änkan Mary Wells som förlorat sin son i en flygolycka. Genom Simon Purbeck - ett medium - hoppades hon få kontakt med sin döde son.
19.30 Rapport, väder.
20.00 Puttes tips. Färg. Putte Kock.
20.05 Grimsar. Färg. Ungersk film från 1965. Fantastiska episodier från en sjuarings första skola.
I rollerna: Istvan Gézey, Tünde Kassai, Emil Keres, Judit Halasz och Béla Horvath.
21.15 Victor Borge i London. Färg.
22.10-22.15 TV-nytt, väder.

TV Onsdag

18.40 Nummerlotteriet. Färg. Programledat: Thore Skogman.
18.55 Meddelanden.
19.00 TV-nytt, väder.
19.05 Bobo och Tippe. Färg. Belgisk dockserie om en liten pojke och hans vän haren. 2. Det mystiska paketet.
19.10 Experimentek. Färg. Med mikroskop.
19.30 Det är dig jag älskar. Färg. Filmatisering av en kärleksnovell ur Modern Romantik.
20.00 Blå vägen. Färg. Direktsändning från bassäng-kanten vid Vän-näsbadet. Jockmoks-Jokke.
21.00 Aktuellt, väder.
21.30 TV-nytt.
21.35-23.00 Champagne Rose är död. Färg. Svensk-engelsk-holländsk långfilm från 1969 med Francis Matthews, Victor Four och Tom Lutz. Regi: Calvin Lloyd.
TELEVISION 2
18.30 TV-nytt, väder.
Från Barnredaktionen:
18.55 Simsätt på nytt sätt. Färg. Ake Brolin lär vuxna och barn leka, plaska och simma.
18.50 Manfred. Färg. Tecknad serie från Irland. 3. Bättävlingen.
19.00 Domstol: Färg. Fallet Simon Purbeck - andra dagen.
19.30 Rapport, väder.
20.00 Brot och straff - pjäs av Fjodor Dostojevskij. Regi: Lev Kulidjanov.
I rollerna: Maja Bulgakova, Tatjana Bedova, Georgij Taratorkin, Inno-kentij Smoktonovkij, Jefim Kopeljan och Jevgenij Lebedev.
21.50 TV-nytt, väder.
21.55-23.35 Brot och straff fortsätter.

TV Torsdag

18.55 Meddelanden.
19.00 TV-nytt, väder.
19.05 Abbot och Costello.
Bland grytor och kastruller.
19.30 Blå vägen. Färg. Direkt från Gammplatsen i Lycksele. Lill-Babs.
20.30 Väntrummet. Färg.
En man och kvinna som aldrig träffats tidigare börjar i ett väntrum berätta om sig själva. De finner att deras liv i högsta grad varit beröende av varandras. Regi: Robert Knights.
I rollerna: Barbara Leigh-Hunt, David Cook, Peter Bennett och Ann Way.
21.00 Aktuellt, väder.
Färg. Fransk historisk serie. 3. Hur den unge mannen Jean-Henri Maders di Latude genom sitt försök att närma sig markisinnan de Pompadour hamnar i fångelse 1748. Regi: Jean-Pierre Decourt.
I rollerna: Michel Duchaussoy, Jacques Alric, Myrliam Boyer och Jacqueline Huet.

TELEVISION 2
18.30 TV-nytt, väder.
Från Barnredaktionen:
18.55 Simsätt på nytt sätt. Färg. Ake Brolin lär vuxna och barn leka, plaska och simma.
18.50 Manfred. Färg. Tecknad serie från Irland. 4. Torkel Trollsländans flygturer.
19.00 Domstol. Färg. Fallet Simon Purbeck - tredje dagen.
19.30 Rapport, väder.
20.00 Familjen Strauss. Färg. Romaniserad berättelse i åtta avsnitt om de världsberömda valskungarna Strauss. 3. Schani.
I rollerna: Eric Woofe, Stuart Wilson, Anne Stallybrass, Barbara Ferlis, Christopher Benjamin m fl.
För musiken svarar London Symphony Orchestra under Cyril Ornstedts ledning.
20.55 Anslagsstavlän. Färg.
21.00 När man behöver tala med någon.
Det här programmet handlar om vad psykoterapi eller samtalsterapi kan ge.
21.30 Sportnytt.
22.00-22.05 TV-nytt, väder.

TV Fredag

TELEVISION 1
18.55 Meddelanden.
19.00 TV-nytt, väder.
19.05 Jag reste ett monument. Polsk kortfilm.
19.20 Stolpsången - amerikansk filmkomedi från 1952 med Rex Harrison och Lilli Palmer. Regi: Irving Reis.
21.00 Aktuellt, väder.
21.30 TV-nytt.
21.35-ca 22.45 Blå vägen. Färg. Direkt från Badsjönsstrand i Storöman. Jockmoks-Jokke.
TELEVISION 2
18.30 TV-nytt, väder.
Från Barnredaktionen:
18.55 Simsätt på nytt sätt. Färg. Ake Brolin lär vuxna och barn leka, plaska och simma.
18.50 Manfred. Färg. Tecknad serie från Irland. 5. Konserten.
19.00 Sorslegråden. Del 3.
19.30 Rapport, väder.
20.00 125 Western Avenue. Färg. Boston den 28 mars 1973. Möte mellan Robert Karl Oskar Broberg, den kända gospelsångerskan Odetta, folksångarna John Hartford, Jonathan Edwards och Dave van Ronk.
21.00 Pustans barnbarn. Färg. Med förskola och en utbygd musikundervisning vill man ge barnen i Ungern lika möjligheter till god start i livet.
Ett program av Gun Allroth.
21.45 Popoppa. Färg. Gästartister och överskringar presenteras från Sollidenscenen av Claes af Geijerstam.
Husband: Lasse Samuelsson och Bumpiga Bandet.
22.45 TV-nytt, väder.
22.50-00.40 Filmstudio Tv: Heat. Färg. Amerikansk film från 1971

med Joe Dallesandro och Sylvia Miles.
Den stora Hollywood-epoken går mot sitt slut och den sista atöjén har tystnat. Joe, en misslyckad skådespelare har blivit arbetslös, han tar in på ett motell och träffar en rad människor som alla vill hoppa i säng med honom.
Regi: Paul Morrissey.

Eksamid

Toronto ölkooli artisteadu-skonna lõpetas aastina Juho Leo Jaanimägi, sünd. a. 1948 Stockholmis. Ta asus tööle Toronto peahäiglas, kust ta 1. juulil asub Lüüne Ontario ölkooli õppehäglasse, et nell aastat edasi õppida sisehäguste erialal.

Pennsylvania riigilõkoolis saavutas doktorikraadi inseneerteaduste alal Raivo Vest, sünd. 1939 Tallinnas. Magistrikraadi saavutas ta a. 1965. Doktoriväimlis lõötamisel inosofääri uurimisalatoriumis ja kannab pealkirja "A three-dimensional model of the thermosphere with auroral heating". Ta jätkab teaduslikku tööd Pennsylvania riigilõkooli juures.

Hamiltoni McMasteri ölkooli Kanadas lõpetas Tiina Mae õunapuu matemaatika alal cum laude.

Quelphi ölkooli loomaarstiteaduskonna lõpetas DVM kraadiga loomaarstina Mihkel Soots, sünd. a. 1948 Ingismaal. Ta asus veterinaararsti kohale New Brunswickis.

Georgetowni ölkooli Washingtoni lõpetas magistri kraadiga saksakeele alal Ule-Mai Jaakon, kes varem on Rootsis lõpetanud Göteborgi ölkooli. Ta jätkab teaduslikku tööd.

Harwardi ölkooli USA-s lõpetas saksakeele ja kirjanuse alal magna cum laude Linda Rink, kes möödunud aastal õppis Saksamaal Freiburgi ölkoolis. Ta jätkab õpinguid Princetoni ölkoolis.

Hofstra ölkooli Hempsteadis Long Islandil lõpetas BA kraadiga bioloogial alal Pia Käbin.

Fresno riikliku ölkooli USA-s lõpetas saksakeele ja kirjanuse alal Inge Mesikep, n-na Poll. Ta on varem lõpetanud ölkooli sotsiaalteaduste alal.

Goddard College'i Plainfieldis USA-s lõpetas BA kraadiga psühholoogial alal Peeter Vincent, kes jätkab õpinguid Shveitsis.

New Yorgi riikliku ölkooli USA-s lõpetas inglise keele ja kirjanuse alal magna cum laude Inge Ruth Parlo.

Leedsi ölkooli Inglismaal lõpetas inglise keele ja kirjanuse alal Tiina Kärsna, kes jätkab õpinguid magistrikraadi saavutamiseks USA-s.

Upsala ölkooli juures kaitses 30. mail oma doktori-väitekirja fililic. Eerik Rebane orgaanilise keemia alal. Doktori-töö aineks oli ta valinud seni võrdlemisi vähe tuntud algaine - seleniümi. Väitekirja pealkirjaks oli: "Studies on some organic selenium-oxygen compounds containing tetravalent or hexavalent selenium".

Eerik Rebane on õpetaja Jaan Rebasa ja ta abikaasa Malle, n-na Rosentstein poeg. Kuulub akadeemilisele Raimla perre. Värske doktor asub järgneval õppeaastal Karistadi, Tingivala õpmuuseumi korraldaks lektoriks, keemia, füüsika ja matemaatika alal.